

Úřady obecní a politické mají častějšími revisemi bdíti nad zachováváním opatření předepsaných cit. min. nařízením.

III. Oprávněným výrobcům sodové vody přísluší též co takovým právo vyráběti potřebné pro jich podnik syfonové uzavírky, předsebráti na nich potřebné opravy, a vydržovati pomocné dělníky příslušných živností, jež se zabývají zpracováním kovu, učně však vyjímaje.

Proto přísluší toto právo ku výrobě jich dle § 37 živn. ř. výrobcům sodové vody, aniž by bylo potřebí ku vyrábění takovýchto uzavírek zvláštního výkazu o způsobilosti, poněvadž výroba jich tvoří podstatnou čásť fabrikace vody sodové (výn. dolnorak. místodržitelství ze dne 27. září 1892 č. 56.526 a Terstského místodržitelství ze dne 30. srpna 1893 č. 10.679). Podávání vody sodové čisté nebo smísené se šťávami ovocnými, limonádou a pod. nelze pojmouti v oprávnění náležející ke kategorii živnosti hostinské nebo výčepnické, ku jehož vykonávání jest dle § 15, P, 15 a § 16 živ. ř. potřebí koncese, nýbrž dlužno je pokládati za živnost svobodnou (výn. min. vnitra ze dne 23. června 1891 č. 9847) (srv. čl. Výčep).

Vodovody. (Zřizování vodovodů.)

Stavění vodovodů náleží ke koncesovaným živnostem kladením potrubí se zabývajícím (§ 15 č. 17 živ. ř.). K dosažení této koncese se vyžaduje zvláštní průkaz způsobilosti; žadatel musí totiž býti vyučen jako mechanik, zámečník nebo klempíř a musí prokázati, že byl po čtyry léta zaměstnán při pracích instalačních v obor tento spadajících. Uchazeči, kteří mají potřebná studia vědecká a technická, jsou povinni prokázati toliko dvouletou praxi v příslušném instalačním závodě (nař. min. ze dne 17. září 1883 č. 151 ř. z.). Z toho, že zařizování vodovodů bylo prohlášeno za samostatnou živnost, t. j. živnost instalatérů vodovodů, neplyne však, že by v každém případě ke kladení rour k vodovodům instalatér musel býti přibrán, na př. i tenkrát, když jde o přivádění vody do chléva nebo do kuchyně (obch. a živn. komora v Celovci). Hlavní prací při zařizování vodovodů jest navrtání a spojení rour jakož i umístění odboček (obch. a živ. kom. v Opavě). Zřizování vodovodů z rour zinkových, olověných a železných jakož i rour k vedení páry spadá v oprávnění spojená s koncesovanou živností instalatérů vodovodů (§ 15 č. 17 živ. ř.), k jejímuž provozování jest zapotřebí vedle vyučení v živnosti zámečnické nebo kovo-litecké ještě 4letého zaměstnání v příslušné živnosti (výn. štyrského míst. ze dne 5. srpna 1895 č. 21.453).

Vody důlní.

I. Pojem a význam.

Vodami důlními rozuměti jest vody, jež dolováním odkryty jsou a k účelům horním upotřebením docházejí. Mezi statky, kteréž dolováním podmíněny jsou, sluší vodám důlním přiznati přední význam a důležitost. K tomu však, čeho příčinou bylo dolování, má přední právo podnik horní sám a proto platila v právu horním ode dávna zásada, že horní vodstvo přináleží ku majetku hornímu a že vyhraženo jest potřebám dolování. Podnikatelé hor, jehož horami důlní vody proniknou, přiznáno jest tedy přednostní právo používati jich k účelům těžby a hutnictví i s příslušenstvím jich, pokud se nespojí s jinými stálými denními vodami (§ 128 hor. z.). Bez odporu přísluší vlastnictví vod důlních ve vnitru dolů těžíři, na povrchu však lze mu vlastnictví jich jen potud propůjčiti, pokud jich